

Wijziging van de Woningwet en de Huisvestingswet 2014 in verband met expliciete grondslagen voor het verwerken van persoonsgegevens door toegelaten instellingen in verband met het welzijn van bewoners, de leefbaarheid en het huisvesten van woningzoekenden

VOORSTEL VAN WET

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is om een wettelijke grondslag aan de Woningwet en de Huisvestingswet 2014 toe te voegen op grond waarvan toegelaten instellingen en gemeenten persoonsgegevens mogen verwerken van bewoners in het kader van de leefbaarheidstaak en het toewijzen van woningzoekenden;

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedgevinden en verstaan bij deze:

Artikel I

Na artikel 61u van de Woningwet wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 61v

1. Een toegelaten instelling is bevoegd persoonsgegevens, waaronder gegevens over de gezondheid, te verwerken van personen die wonen in een woongelegenheid van de toegelaten instelling die noodzakelijk zijn ten behoeve van:

- a. het welzijn van de bewoners van woongelegenheden van de toegelaten instelling;
- b. het bijdragen aan de leefbaarheid in de directe nabijheid van woongelegenheden van de toegelaten instelling;
- c. de uitoefening van goede dienstverlening aan de bewoners van woongelegenheden van de toegelaten instelling;
- d. het aanbrengen en in stand houden van aanpassingen in de woongelegenheid die noodzakelijk zijn gelet op de medische situatie van de bewoners van deze woongelegenheid.

2. Een instelling als bedoeld in artikel 1 van de Wet toetreding zorgaanbieders of een aanbieder als bedoeld in artikel 1.1.1 van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, is bevoegd persoonsgegevens, waaronder gegevens over de gezondheid, van personen die wonen in een woongelegenheid van een toegelaten instelling te verstrekken aan deze toegelaten instelling indien dit noodzakelijk is ten behoeve van de goede hulpverlening of ondersteuning aan deze personen.

3. Een toegelaten instelling is bevoegd persoonsgegevens, waaronder gegevens over de gezondheid, van personen die wonen in een woongelegenheid van een toegelaten instelling te verstrekken aan een instelling als bedoeld in artikel 1 van de Wet toetreding zorgaanbieders of een aanbieder als bedoeld in artikel 1.1.1 van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 indien dit noodzakelijk is voor:

- a. het welzijn van deze personen;
- b. het bijdragen aan de leefbaarheid in de directe nabijheid van de woongelegenheid van deze personen.

4. Een toegelaten instelling is bevoegd tot het verwerken van persoonsgegevens, waaronder gegevens over de gezondheid, van woningzoekenden als bedoeld in artikel 12, eerste lid, van de Huisvestingswet 2014 ten behoeve van het aanbieden van een specifieke geschikte woonruimte die voldoet aan de specifieke behoeften van een woningzoekende.

5. Het derde lid is niet van toepassing op persoonsgegevens van minderjarigen die wonen in een woongelegenheid van een toegelaten instelling.

6. Een toegelaten instelling verwijdert:

- a. de persoonsgegevens, bedoeld in het eerste lid, onverwijld nadat de persoon niet langer meer woont in een woongelegenheid van de toegelaten instelling;
- b. de persoonsgegevens, bedoeld in het vierde lid, onverwijld nadat een huurovereenkomst met de woningzoekende is aangegaan.

7. Een toegelaten instelling waarborgt dat:

- a. alleen de medewerkers van de toegelaten instelling die de werkzaamheden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a tot en met d, uitvoeren inzicht hebben in de persoonsgegevens, bedoeld in het eerste tot en met vierde lid;
- b. de persoon die in een woongelegenheid van een toegelaten instelling woont waarover persoonsgegevens worden verstrekt op de wijze, bedoeld in het derde lid, daarover door de toegelaten instelling wordt geïnformeerd;
- c. de persoonsgegevens die op grond van het tweede lid zijn ontvangen niet worden verwerkt ten behoeve van het beëindigen van een huurovereenkomst.

8. Bij regeling van Onze Minister kunnen nadere regels worden gesteld over de wijze waarop toegelaten instellingen de persoonsgegevens, bedoeld in het eerste lid tot en met vierde lid, bewaren.

Artikel II

Aan artikel 12 van de Huisvestingswet 2014 wordt een lid [waarvan de nummering aansluit op het laatste lid van dat artikel] toegevoegd, luidende:

#. Burgemeester en wethouders zijn bevoegd:

- a. persoonsgegevens, waaronder gegevens over de gezondheid en persoonsgegevens van strafrechtelijke aard, van woningzoekenden te verwerken ten behoeve van het verlenen van een huisvestingsvergunning als bedoeld in het eerste lid.
- b. persoonsgegevens, waaronder gegevens over de gezondheid, van woningzoekenden te verstrekken aan een toegelaten instelling als bedoeld in artikel 1 van de Woningwet indien dit noodzakelijk is ten behoeve van het aanbieden van een specifieke geschikte woonruimte die voldoet aan de specifieke behoeften van een woningzoekende.

Artikel III

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren die zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening,

CONCEPT TER CONSULTATIE

MEMORIE VAN TOELICHTING

I ALGEMENE TOELICHTING

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Woningcorporaties hebben een belangrijke rol in de volkshuisvesting in Nederland. Zo vervullen zij een belangrijke rol in het huisvesten van mensen met een kleine beurs. Ook spelen woningcorporaties een grote rol in het huisvesten van bijzondere doelgroepen, zoals mensen die behoren tot een urgentiecategorie. Verder hebben woningcorporaties, anders dan particuliere verhuurders, op grond van de Woningwet¹ een specifieke volkshuisvestelijke taak om bij te dragen aan de leefbaarheid in wijken en buurten met woningbezit van de woningcorporatie. Deze taak houdt in dat woningcorporaties een bijdrage leveren aan de fysieke leefbaarheid van buurten en wijken waarin zij bezit hebben, alsook aan de sociale en maatschappelijke leefbaarheid.

De afgelopen jaren is er een stapeling van sociaal-maatschappelijke problematiek in kwetsbare wijken te zien.² Oorzaken hiervan zijn onder andere de duidelijke reservering van corporatiewoningen voor de laagste inkomens en de extramuralisering van zorg.³ Hierdoor is de instroom van mensen in corporatiewoningen die hulp of ondersteuning nodig hebben flink gegroeid.⁴ Deze stapeling van uiteenlopende sociale problemen kan leiden tot leefbaarheidsproblematiek en kan als voedingsbodem voor overlast functioneren.⁵ Het verschil tussen buurten is hiermee wat betreft sociale problematiek, zoals burenoverlast en andere klachten, ook vergroot. In kwetsbare wijken is vaak een groot deel van de woningen van woningcorporaties. Woningcorporaties worden dus dagelijks met de geschetste problematiek geconfronteerd. Leefbaarheidsproblematiek, zo blijkt uit de praktijk, komt met name voor in wijken met meer dan 60% corporatiebezit. Deze wijken bevatten bij elkaar in totaal 34% van alle corporatiewoningen. Hieruit kan worden geconcludeerd dat toegelaten instellingen landelijk voor met name deze 34% van de corporatiewoningen leefbaarheidstaken uitvoeren. Dit verschilt van incidentele taken tot structureel en intensief.⁶ Alle woningcorporaties bij elkaar bezitten zo'n 2,3 miljoen woningen. Dit leidt tot de globale conclusie dat woningcorporaties op jaarbasis in totaal voor ten minste 782.000 woningen leefbaarheidstaken uitvoeren.

De rol van de woningcorporatie vloeit voort uit hun taak om de leefbaarheid te bevorderen.⁷ Woningcorporaties ontmoeten in toenemende mate andere organisaties in overlegverband waarin casuïstiek rondom individuele huurders of overlastproblematiek in wijken met corporatiebezit wordt besproken. Zij zijn daarbij een unieke partner, omdat woningcorporatiemedewerkers dagelijks aanwezig zijn in de buurt en bij bewoners achter de voordeur komen. Hierdoor hebben zij een belangrijke signalerende rol, kunnen zij richting hun huurders bemiddelen zodat een zorg- of welzijnsorganisatie ondersteuning aan hen kan bieden en ligt er ook een rol in een deel van de opvolging van door andere organisaties gesignaleerde problematiek. Woningcorporaties hebben dus een belangrijke ondersteunende rol zonder een eigen zelfstandige (wettelijke) taak te hebben op het gebied van zorgverlening of maatschappelijke ondersteuning.

De hiervoor beschreven ondersteunde rol willen woningcorporaties graag goed kunnen uitvoeren. In de praktijk is echter gebleken dat de huidige wet- en regelgeving op het gebied van gegevensbescherming dikwijls een knelpunt vormt. Voor woningcorporaties bestaat er op verschillende momenten gedurende het proces van huisvesting een noodzaak om rekening te

¹ Artikel 45, tweede lid, onderdeel f, van de Woningwet.

² RIGO, *Veerkracht in het corporatiebezit*, 2018; In.Fact.Research en Circusvis, *Veerkracht in het corporatiebezit*, 2020; In.Fact.Research en Circusvis, *Veerkracht in het corporatiebezit*, 2023.

³ Sociaal en Cultureel Planbureau, *Opgroeien in een kwetsbare wijk*, 2021, p. 48.

⁴ Ibid.

⁵ Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, *Nationale woon- en bouwagenda*, maart 2022, p. 18.

⁶ Circusvis en In.Fact.Research, *Veerkracht in het corporatiebezit Update 2020/'21*, maart 2023.

⁷ Artikel 51 Besluit toegelaten instellingen volkshuisvesting.

houden met bijzondere persoonsgegevens in de vorm van gezondheidsgegevens. Een expliciete grondslag voor het verwerken van deze gegevens ontbreekt echter, hetgeen leidt tot handelingsverlegenheid bij woningcorporaties en bij zorgpartijen, blijkt uit de praktijk. Dit bemoeilijkt ten eerste de dienstverlening richting huurders, woningzoekenden en omwonenden. Voor hen is het op individueel niveau van belang dat die dienstverlening optimaal is. Ten tweede maakt dit het voor woningcorporaties ingewikkeld om een volwaardige samenwerkingspartner voor andere organisaties te kunnen zijn.

Ook vanuit het perspectief van de zorg is het wegnemen van deze belemmering op het gebied van gegevensdeling daarom relevant. Dit wetsvoorstel voorziet zodoende in de expliciete wettelijke grondslagen aangaande de deling en verwerking van bijzondere persoonsgegevens van woningzoekenden of bewoners van woongelegenheden van woningcorporaties. Met de voorgestelde juridische grondslagen worden belangrijke randvoorwaarden geboden voor de uitvoering van de leefbaarheidstaak door woningcorporaties. In die zin zijn de voorgestelde grondslagen te zien als een middel tot een doel, waarbij het uiteindelijke doel is dat de bijdragen die woningcorporaties kunnen bieden aan de leefbaarheid van wijken of complexen verbetert. Hóe woningcorporaties de geboden mogelijkheid van gegevensdeling en gegevensverwerking in de praktijk toepassen is aan hun professionele beoordeling toevertrouwd, mits dit binnen de gestelde voorwaarden van dit wetsvoorstel en met bijbehorende waarborgen gebeurt.

Naast bovenstaande grondslag worden er tevens grondslagen voorgesteld op grond waarvan gemeenten en woningcorporaties gezondheidsgegevens mogen delen in het kader van het huisvesten van urgent woningzoekenden. De gemeenteraad bepaalt in de huisvestingsverordening voor welke categorieën van woningzoekenden de voorziening in de behoefte aan woonruimte dringend noodzakelijk is, De gemeente kan gegevens delen als dat noodzakelijk is vanwege de specifieke elementen waaraan een woning dient te voldoen om een woningzoekende passende huisvesting te bieden. Tevens wordt een geëxpliciteerd dat gemeenten strafrechtelijke gegevens mogen verwerken voor het verlenen van urgentie. Tot slot wordt een expliciete grondslag opgenomen voor het verwerken van gezondheidsgegevens door woningcorporaties voor het aanbrenge en in stand houden van aanpassingen in een woning die noodzakelijk zijn gelet op de medische situatie van de bewoner. Te denken valt bijvoorbeeld aan een rolstoellift.

1.2 Het huidig juridisch kader

Corporaties en gemeenten verwerken op dagelijkse basis "gewone" persoonsgegevens voor de uitoefening van hun wettelijke taken. Denk hierbij aan gegevens als naam, adres en woonplaats van aspirant-huurders voor de inschrijving. Denk ook aan de inkomensgegevens van aspirant-huurders die zij eenmalig nodig hebben voor de toewijzing van een sociale huurwoning. De AVG biedt hiervoor reeds voldoende grondslagen.⁸

Dit is anders voor gezondheidsgegevens. Omdat deze persoonsgegevens gevoelig zijn is de verwerking daarvan niet zomaar toegestaan. Woningcorporaties hebben echter geen expliciete grondslag om deze gegevens te mogen verwerken. Ditzelfde geldt voor gemeenten die op basis van artikel 12 van de Huisvestingswet 2014 werkzaamheden uitvoeren in het kader van de huisvesting van woningzoekenden die urgentie krijgen. Ook de overige grondslagen uit de AVG⁹ en de UAVG¹⁰ bieden niet voor iedere situatie waarin het meerwaarde kan bieden voor een woningcorporatie en diens huurders om dit soort gegevens te mogen verwerken een passende grondslag. Indien een van deze grondslagen al volstaat, heerst hierover onduidelijkheid binnen de sector vanwege interpretatieverschillen. Dit zorgt voor verwarring en discussie in de sector met handelingsverlegenheid tot gevolg. De regering wenst hiervoor een oplossing te bieden door wijziging van de Woningwet en de Huisvestingswet 2014.

⁸ Artikel 6, eerste lid, onderdelen a en b.

⁹ De artikelen 9 en 10 AVG.

¹⁰ De artikelen 22 tot en met 24 en de artikelen 31 tot en met 33 van de UAVG.

2 Inhoud van het voorstel

De inhoud van dit wetsvoorstel is tweeledig. Ten eerste wordt voorgesteld om in de Woningwet expliciete grondslagen op te nemen waardoor het voor woningcorporaties mogelijk wordt om bijzondere persoonsgegevens, in dit geval gezondheidsgegevens, te mogen verwerken en delen in het kader van een aantal taken waaronder het welzijn van bewoners, het bijdragen aan de leefbaarheid in de directe omgeving van corporatiewoningen en het aanbrengen en in stand houden van woningaanpassingen. Ook wordt het voor zorgaanbieders mogelijk gemaakt om gezondheidsgegevens te verstrekken aan woningcorporaties in het kader van de goede hulpverlening aan personen die wonen in een woning van een woningcorporatie. Ten tweede wordt voorgesteld expliciete grondslagen in de Huisvestingswet 2014 en de Woningwet op te nemen op grond waarvan gemeenten persoonsgegevens, waaronder gezondheidsgegevens, mogen verwerken en delen met woningcorporaties zodat woningcorporaties vervolgens urgent woningzoekenden die dringend een specifieke woning nodig hebben een passend aanbod kunnen doen. Het gaat hier uitdrukkelijk om het aanbieden van een specifieke woning die past bij de behoeften van een woningzoekende, niet om het plaatsen van een woningzoekende in wijken met voldoende draagkracht. De behoeften van de woningzoekende (gelet op diens medische situatie) staan centraal, niet de behoefte van de woningcorporatie of de gemeente. Voor dergelijke vormen van woonruimteverdeling dienen de Huisvestingswet 2014 en de Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek te worden ingezet door gemeenten. In onderstaande paragrafen wordt per thema de bestaande praktijk beschreven en worden de knelpunten hierbij uiteengezet. Vervolgens wordt toegelicht hoe dit wetsvoorstel voorziet in het wegnemen van deze knelpunten.

2.1 Leefbaarheid

2.1.1 Bestaande praktijk gegevensdeling in het kader van leefbaarheid

Woningcorporaties worden geacht bij te dragen aan de leefbaarheid in een wijk of buurt met corporatiebezit¹¹, maar er bestaat voorsnog geen expliciete wettelijke grondslag om hiervoor gezondheidsgegevens te mogen verwerken en delen. Vanuit de sector is aangegeven dat het delen van gezondheidsgegevens in bepaalde gevallen noodzakelijk is bij zorgproblematiek en bij domeinoverstijgende samenwerking met actoren in de zorg- en welzijnssector. Concreet gaat het hierbij om situaties in het kader van woonmaatschappelijk werk¹², bij het door een woningcorporatiemedewerker bemiddelen van een huurder naar een zorg- of welzijnsorganisatie, zodat die organisatie zorg en begeleiding kan bieden, en in het kader van preventief handelen door een woningcorporatiemedewerker bij het voorkomen en oplossen van woonoverlast in de woning of woonomgeving door een huurder, en het bevorderen van de veiligheid voor de huurder en omwonenden.

Door de unieke rol van woningcorporaties, en door het feit dat medewerkers van woningcorporaties regelmatig achter de voordeur komen, is gegevensverwerking essentieel om problematiek vroeg te kunnen signaleren en te werken aan een oplossing. Het gebrek aan een expliciete wettelijke grondslag voor deze gegevensdeling bemoeilijkt de samenwerking omdat woningcorporaties en de maatschappelijke organisaties waarmee zij samenwerken vaak met onduidelijkheden zitten of en in hoeverre het delen van gegevens is toegestaan. Dit leidt regelmatig tot discussies tussen organisaties met verschillende uitkomsten afhankelijk van de betrokken partijen en een afstemming die niet ideaal is. Dit is niet in het belang van de betrokkenen, omwonenden en de corporaties zelf en zorgt voor handelingsverlegenheid in de gehele sector.

¹¹ Artikel 45, tweede lid, onderdeel f, Woningwet.

¹² In artikel 51 onderdeel a van het Btiv is woonmaatschappelijk werk gedefinieerd als: "het leveren van een bijdrage aan uitvoering van achter-de-voordeur-programma's onder verantwoordelijkheid van maatschappelijke organisaties en uitsluitend ten behoeve van de huurders van de woongelegenheden van de toegelaten instelling". Zoals in de Nota van toelichting bij het Btiv 2015 is geformuleerd, gaat dit bijvoorbeeld om het leveren van betrokkenheid bij multi-probleem situaties en het in dienst hebben van een huismeester.

2.1.2 Aanpak leefbaarheid

De hiervoor beschreven knelpunten met betrekking tot de gegevensverwerking en -deling van gezondheidsgegevens kunnen worden opgelost door het introduceren van een expliciete wettelijke grondslag in de Woningwet. Met deze grondslag wordt zonneklaar dat woningcorporaties gegevens mogen delen en verwerken. Bijvoorbeeld om te kunnen bemiddelen richting instanties en zodat woningcorporaties hun rol in het kader van vroegsignalering effectief kunnen uitvoeren.

Het verwerken van gezondheidsgegevens is in ieder geval in de onderstaande voorbeelden noodzakelijk:

- De aantekening in de administratie van een woningcorporatie dat er bij een bewoner sprake is van een, voor het woongedrag relevante, medische toestand en het feit of er wel of niet een hulpverlener (GGD, GGZ, gezinshulp) is die eventueel door de medewerker van de woningcorporatie benaderd kan worden als de huurder (vanwege zijn medische toestand) overlast veroorzaakt, de openbare orde verstoort of een gevaar voor zichzelf of de omgeving oplevert. Let wel, het gaat er in dit voorbeeld om dat de medewerker van de woningcorporatie alleen een aantekening maakt dát er sprake is van een voor het woongedrag relevante medische toestand, en niet van de specifieke aard van die medische toestand.
- Het delen van signalen van door de medewerker van de woningcorporatie of omwonenden geconstateerd gedrag van de bewoner, bijvoorbeeld van verwaarlozing van de woning als gevolg van medische problematiek. Deze signalen moeten met zorg- en welzijnspartijen kunnen worden gedeeld, wanneer er een acute situatie is ontstaan waarbij zorg of begeleiding noodzakelijk is of lijkt te zijn. Bovendien kan hiermee ergere overlast in de toekomst worden voorkomen. Denk bijvoorbeeld aan het overmatig verzamelen van spullen waardoor brandgevaar of overlast door ongedierte kan ontstaan. Signalen over dergelijk (woon)gedrag kunnen gezondheidsgegevens bevatten. Deze signalerende taak vertaalt zich naar andere partijen toe, maar de verwerking hiervan is ook belangrijk om intern het werk optimaal te kunnen doen voor de huurder zelf, de omwonenden en de veiligheid van de eigen corporatiemedewerkers.
- Terugkoppeling vanuit de zorg-, welzijns- of ondersteuningsinstantie is nodig zodat de corporatie opvolging kan geven aan de situatie door 'een oogje in het zeil te houden', indien en wanneer de zorgverlener dit in het belang van de bewoner acht. Een voorbeeld is het aanbrengen van (extra) isolatie in de woning omdat de bewoner vanwege medische problematiek op onregelmatige tijden schreeuwt. Door dit soort maatregelen te nemen kan escalatie worden voorkomen zodat geen (verdere) problemen ontstaan voor het woongenot van omwonenden en de veiligheid van de corporatiemedewerkers zelf. Tevens kan dit ervoor zorgen dat de bewoner zelfstandig kan (blijven) wonen. Het is dus van belang dat de gegevens beide kanten op uitgewisseld kunnen worden tussen een corporatie en een zorg-, welzijns- of ondersteuningsinstantie, wanneer dat vanuit hun respectieve professionele opvatting nodig is.
- In het kader van meervoudige problematiek wordt vaak de figuur van het "casusoverleg" gehanteerd. Hierin wordt de meervoudige problematiek breed besproken met alle relevante maatschappelijke partners om gezamenlijk tot een oplossing te komen. Woningcorporaties worden regelmatig uitgenodigd voor een casusoverleg. Het is noodzakelijk dat de woningcorporatie in haar administratiesystemen kan verwerken dát er een casusoverleg is geweest. Ook zal de woningcorporatie de conclusies uit dat overleg moeten kunnen delen en verwerken voor zover die raken aan wonen en deze relevant zijn voor de opvolging van de situatie door de woningcorporatie. Tegelijkertijd is het zaak om ook kritisch te kijken naar waar de woningcorporatie niet bij hoeft te zijn. Zoals ook in de praktijk blijkt, verlaat de corporatiemedewerker de kamer als het gesprek specifiek gaat over de zorgvraag en medische gegevens van een bepaalde bewoner. Het is noodzakelijk de woongerelateerde gegevens te verwerken, omdat de medewerkers bij corporaties vaak een uitgebreid en gezamenlijk werkpakket hebben. Het is essentieel elkaar op de hoogte te houden van feiten en omstandigheden die noodzakelijk zijn voor een goede uitvoering van de leefbaarheidstaak. Bovendien is er verloop in het personeelsbestand waardoor het belangrijk

is om bepaalde relevante en noodzakelijke gegevens over de huurder in systemen op te slaan, zodat nieuw personeel ook voldoende is geïnformeerd.

Om bovenstaande werkzaamheden voor woningcorporaties mogelijk te maken, wordt een expliciete wettelijke grondslag in de Woningwet voorgesteld. De woningcorporatie mag persoonsgegevens, waaronder gezondheidsgegevens, op grond van deze grondslag *verwerken* in het kader van 1) het welzijn van de bewoners van woongelegenheden van de woningcorporatie, 2) het bijdragen aan de leefbaarheid in de directe nabijheid van woongelegenheden van de woningcorporatie, 3) de uitoefening van goede dienstverlening aan de bewoners van woongelegenheden van de woningcorporatie en 4) het aanbrengen en in stand houden van aanpassingen in woning die noodzakelijk zijn gelet op de medische situatie van de bewoners. Bij het vormgeven van deze grondslag is aandacht besteed aan het beperken van de gegevensverwerking tot hetgeen noodzakelijk is. In samenhang wordt er een grondslag voorgesteld op grond waarvan zorgverleners gegevens mogen *delen* met woningcorporaties en visa versa. Het startpunt van het delen van gezondheidsgegevens zal, gelet op deze systematiek, doorgaans bij de zorgverlener liggen. Bij deze partij ligt immers het dossier van de persoon die zorg ontvangt. De zorgverlener besluit vanuit zijn eigen expertise of het noodzakelijk is om gegevens met een woningcorporatie te delen omdat de woningcorporatie een bijdrage kan leveren aan het welzijn van de persoon die zorg ontvangt of voor de leefbaarheid van de omwonenden.

Er is voor gekozen om deze grondslag op grond waarvan gegevens kunnen worden gedeeld niet uit te bereiden naar gegevensdeling vanuit de woningcorporatie naar de gemeente. Dit is gedaan om de privacy van bewoners te waarborgen en te voorkomen dat er onnodig medische informatie vanuit de woningcorporatie richting gemeente gaat. In dergelijke situaties is immers altijd een zorgpartij betrokken die, indien noodzakelijk, de medische situatie bij de gemeente onder de aandacht kan brengen. Verder is ervoor gekozen dat woningcorporaties geen gegevens over minderjarige bewoners (proactief) mogen delen met zorgverleners. Dit omdat er in dat geval vanuit kan worden gegaan dat de ouders van minderjarigen primair het aanspreekpunt zijn voor woningcorporaties. De regering acht het niet wenselijk dat woningcorporaties, zonder tussenkomst van de ouders van minderjarigen, contact zouden kunnen leggen met zorgverleners over deze minderjarigen. In het geval een zorgverlener gegevens over een minderjarige bewoner zou delen met een woningcorporatie, dan ligt het primaat bij de zorgverlener om met de woningcorporatie af te spreken over welke mogelijk gewenste opvolging de woningcorporatie daaraan kan geven. Ook in zo'n situatie is dus niet beoogd dat de woningcorporatie uit eigen beweging opvolging aan de situatie geeft door gegevens terug te koppelen met de zorgverlener. In dat kader is nog relevant dat met de inwerkingtreding van de Wet huurbescherming weeskinderen een wees vanaf de leeftijd van zestien tot en met zeventwintig jaar in de corporatiewoning van zijn of haar ouders mag blijven wonen. Het komt derhalve voor dat er minderjarigen zelfstandig in een woning van een woningcorporatie wonen. In het geval dat het een minderjarige bewoner betreft, is hierbij echter altijd toestemming nodig van een voogd. Het is niet bekend om hoeveel gevallen het gaat, maar ieder jaar worden er gemiddeld 82 kinderen tussen de 16 en 30 jaar wees terwijl zij ten tijde van het verlies van hun ouders in een corporatiewoning wonen.¹³ In het uitzonderlijke geval dat er in deze situatie in het kader van de leefbaarheid gegevens over minderjarige bewoners moeten worden gedeeld, dient een maatwerkoplossing met de betrokken partijen (woningcorporatie, minderjarige bewoner, voogd en eventuele zorg- en welzijnspartijen) te worden ingericht. Hierbij kan worden gedacht aan het inrichten van de gegevensverwerking op basis van de grondslag "toestemming".

2.2 Urgentieverklaringen

2.2.1 Bestaande praktijk urgentieverklaringen

¹³ Zie de memorie van toelichting bij de Wet huurbescherming weeskinderen (Kamerstukken II 2021/22, 35 999, nr. 3, p. 3).

In artikel 12 van de Huisvestingswet 2014 is geregeld dat gemeenten in de lokale huisvestingsverordening voorrang kunnen¹⁴ verlenen aan woningzoekenden waarvan de behoefte aan woonruimte dringend noodzakelijk is (urgentie). Woningzoekenden kunnen een beroep doen op deze voorrangsregel door middel van een urgentieaanvraag. Een urgentieaanvraag wordt gedaan bij de gemeente, of de organisatie die hiertoe door de gemeente gemandateerd wordt. Daar ligt dan ook het zwaartepunt van de verwerking van persoonsgegevens, omdat daar wordt beoordeeld of een woningzoekende in aanmerking komt voor urgentie. Nadat een urgentieverklaring door een gemeente of gemandateerde organisatie is verleend, zal de gemeente of een woningzoekende een signaal geven aan een woningcorporatie dat er sprake is van urgentie voor de betrokkene en er voorrang van toepassing is wat betreft het vinden van huisvesting. Een andere optie is directe bemiddeling waarbij de woningzoekende niet zelf een woning zoekt, maar deze krijgt aangeboden. Deze urgentieverklaringen zullen in beginsel geen bijzondere persoonsgegevens bevatten, omdat het voor de woningcorporatie afdoende is om te weten dát er sprake is van urgentie. Wel zal de gemeente een urgentieverklaring kunnen voorzien van een zoekprofiel of een zoekgebied waarmee in beginsel voor woningcorporaties voldoende duidelijk is welk type woning of welke locatie geschikt is voor een woningzoekende. Ditzelfde geldt voor strafrechtelijke gegevens. Het komt voor dat personen met een strafrechtelijk verleden urgentie krijgen nadat zij uitstromen uit detentie. Ook hier voldoet een zoekprofiel en een zoekgebied voor de woningcorporatie en hoeven er geen strafrechtelijke gegevens in de urgentieverklaring te worden opgenomen.

Er bestaan echter specifieke situaties waarin het bovenstaande proces niet volstaat. Deze uitzonderlijke situaties doen zich voor indien de gemeente het noodzakelijk acht dat er aanvullende persoonsgegevens, waaronder bijzondere persoonsgegevens, voor een verhuurder van belang zijn in het kader van het aanbod van een woning met zeer specifieke relevante kenmerken. Thans is het zo dat de gemeente in dat geval contact kan opnemen met de woningcorporatie met het verzoek om toestemming te verkrijgen van de woningzoekende met het delen van deze gegevens. Dit leidt in de praktijk tot onduidelijkheid, regeldruk en vertraging in de huisvesting. Dit is nadelig voor zowel woningzoekenden, woningcorporaties als gemeenten.

2.2.2 Aanpak urgentieverklaringen

Om onduidelijkheid in de hedendaagse en toekomstige praktijk te voorkomen en ervoor te zorgen dat woningzoekenden waarvoor een woning specifieke kenmerken moet hebben beter en sneller kunnen worden gehuisvest, is het noodzakelijk dat expliciete grondslagen in de Huisvestingswet 2014 en de Woningwet worden opgenomen op basis waarvan gemeenten en woningcorporaties, voor het doel van adequate woningtoewijzing, gegevens, waaronder gezondheidsgegevens, kunnen verwerken en uitwisselen. Uit deze gegevensuitwisseling kan blijken aan welke (fysieke) eisen een woning of de woonomgeving dienen te voldoen wegens bijvoorbeeld een bestaande medische diagnose. Te denken valt aan een woning die zo veel mogelijk prikkelarm gemaakt dient te worden of het sluiten van een "driehoeksovereenkomst" vanwege medische zorg. In zo'n geval zal sprake zijn van gezondheidsgegevens. Uitgangspunt is dat gemeenten terughoudend zijn met het delen van gegevens op grond van deze grondslag. Dit komt tot uitdrukking door in het wetsvoorstel voor te schrijven dat gemeenten deze gegevens enkel aan woningcorporaties verstrekken indien de gemeente dit noodzakelijk acht voor het aanbieden van een specifieke geschikte woning die voldoet voor de woningzoekende gelet op diens urgentie en gelet op het belang van de woningzoekende een reëel uitzicht te bieden op een voor hem passende woonruimte. Indien een woningzoekende die urgentie heeft kan worden gehuisvest met toepassing van een zoekprofiel of zoekgebied dat géén gevoelige persoonsgegevens bevat, geniet deze werkwijze vanuit proportionaliteit van de gegevensverwerking de voorkeur.

¹⁴ Indien de Wet versterking regie volkshuisvesting (Kamerstukken II 2023/24, 36 512, nr.2) in werking treedt, zijn gemeenten verplicht een dergelijke huisvestingsverordening op te stellen en daarin aan bepaalde categorieën urgentie te verlenen.

2.3 Woningaanpassingen

2.3.1 Bestaande praktijk woningaanpassingen

In de huidige praktijk informeert de gemeente een woningcorporatie wanneer er een beschikking wordt afgegeven op basis van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015) ter plaatsing van woonaanpassingen in een corporatiewoning om te bevorderen dat de bewoner zelfstandig in deze woning kan (blijven) wonen. Gemeenten doen dit omdat de Wmo 2015 ertoe verplicht om de eigenaar van een woning te informeren over de plaatsing van een woonaanpassing.¹⁵ Als gevolg van de vergrijzing wonen er in toenemende mate ouderen in woningen van woningcorporaties die aangewezen zijn op zorg en ondersteuning op grond van de Wmo 2015. Het vastleggen en verwerken van informatie over het aanbrengen van een woningaanpassing betreft een gezondheidsgegeven in het kader van de AVG. Hoewel een woningcorporatie in de bestaande praktijk dus al wordt geïnformeerd over het aanbrengen van een woningaanpassing, bevat de Woningwet vooralsnog geen expliciete wettelijke grondslag voor de verwerking van gezondheidsgegevens door een woningcorporatie. Wederom leidt dit in de sector tot handelingsverlegenheid, omdat onduidelijk is of dit soort gegevens wel mogen worden verwerkt bij het ontbreken van een expliciete wettelijke grondslag.

2.3.2 Aanpak woningaanpassingen

Het mogen vastleggen door de woningcorporatie van informatie waaruit blijkt in welke woning van de woningcorporatie welke woonaanpassingen zijn gedaan, helpt bij doelmatige toewijzing van woningen en is noodzakelijk gelet op de taak van woningcorporaties betreffende het bieden van passende huisvesting van huurders met (lichamelijke) klachten of beperkingen. Bij het vrijkomen van een woning met dergelijke aanpassingen, is het voor gerichte woningtoewijzing noodzakelijk deze aan te bieden aan een woningzoekende die aangewezen is op specifieke woonaanpassingen om zelfstandig te kunnen (blijven) wonen. Tevens is het verwerken van dergelijke gegevens voor de woningcorporatie van belang in het kader van hun vastgoedbeheer en regulier onderhoud. In dit wetsvoorstel wordt de verwerkingsgrondslag, die indirect uit artikel 2.3.7, tweede lid, van de Wmo 2015 voortvloeit, verankerd in de Woningwet. Hierdoor krijgen corporaties de bevoegdheid om de gezondheidsgegevens te verwerken omtrent de woningaanpassingen die zij van het college van burgermeester en wethouders hebben ontvangen.

2.4 Beperkte grondslag verwerken strafrechtelijke gegevens

In de brief van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 10 november 2021 is de Tweede Kamer medegedeeld dat het verwerken van persoonsgegevens van strafrechtelijke aard door woningcorporaties in specifieke gevallen mogelijk moet worden.¹⁶ Op 26 september 2024 is een motie aangenomen waarin wordt verzocht het delen van strafrechtelijke gegevens te betrekken bij dit wetsvoorstel.¹⁷ Uit een nadere beleidsverkenning is gebleken dat de noodzaak voor een brede verwerkingsgrondslag op dit punt ontbreekt. In het onderstaande wordt hierop ingegaan.

2.4.1 Definitie strafrechtelijke gegevens

Onder strafrechtelijke gegevens vallen zowel veroordelingen als min of meer gegronde verdenkingen. Ook een door de rechter opgelegd verbod naar aanleiding van onrechtmatig of hinderlijk gedrag valt hieronder.¹⁸ Hiermee is het relevant wanneer sprake is van een *gegronde*

¹⁵ Artikel 2.3.7, tweede lid, Wet maatschappelijke ondersteuning 2015.

¹⁶ Kamerstukken II, 2021/22, 29 453, nr. 543.

¹⁷ Kamerstukken 2024/25 29 911, nr. 450.

¹⁸ Artikel 1 Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming.

verdenking. Evident is dat gegevens omtrent een (eerdere) veroordeling strafrechtelijk gegevens vormen.

Ten eerste moet het bij gegronde verdenkingen gaan om strafbare feiten. Hieronder wordt verstaan 'zodanige concrete feiten en omstandigheden dat zij een als strafbaar feit te kwalificeren bewezenverklaring — in de zin van art. 350 Strafvordering — kunnen dragen'.¹⁹ Indien de gegevens dermate concreet zijn dat daarop in de rechtbank een veroordeling kan plaatsvinden, is sprake van strafrechtelijke gegevens. Hierdoor ontstaat een zeker grijs gebied waar de kwalificatie afhangt van de feiten en omstandigheden van het specifieke geval.²⁰ Ten tweede moet het gaan om gegevens *betreffende* een strafbaar feit. Of hiervan sprake is moet onder andere worden gekeken naar de inhoud van de verwerking, het doel daarvan en het resultaat daarvan.²¹ Wat betreft de *inhoud* is van belang of de verwerkte gegevens een weergave zijn van meningen of van feiten. Ook relevant is of het gegeven een strafrechtelijke veroordeling kan dragen. Daarnaast is het relevant of de gegevens afkomstig zijn uit de strafrechtketen. Naast de inhoud van de verwerking moet ook gekeken naar het *doel* van de verwerking. Vragen die hierbij relevant zijn is of de verwerking gericht is op rechtsgevolgen, gericht op het maken van onderscheid op basis van geregistreerd ongewenst gedrag of het doel heeft te voorkomen, detecteren en afhandelen van wangedrag met de intentie in ernstige situaties de strafrechtketen in te schakelen. Tot slot is relevant wat het *resultaat* van de verwerking is. Hierbij is het bijvoorbeeld relevant of de verwerking van het gegeven aanmerkelijke gevolgen heeft voor de betrokkene, of de verwerking ertoe leidt dat iemand als risico wordt behandeld vanwege het feit dat hij aan wangedrag schuldig heeft gemaakt en of de verwerking van de gegevens in het kader van een feitenonderzoek leidt tot ernstige verdenking van strafbare feiten of aangifte.

2.4.2 Bestaande praktijk en verhouding tot strafrechtelijke gegevens

Het mogen delen en verwerken van strafrechtelijke gegevens voor de leefbaarheidstaak is ook verkend in het kader van dit wetstraject en is naar aanleiding van de motie van de leden Michon-Derkzen en Peter de Groot over een specifieke wettelijke grondslag voor woningcorporaties voor het verwerken van persoonsgegevens van strafrechtelijke aard, nogmaals nader onderzocht.²² Vanuit de sector is niet gebleken dat partijen gegevens over veroordelingen noodzakelijk vinden om te verkrijgen. Wel bleek vanuit de sector dat de noodzaak kan bestaan om signalen van maatschappelijke organisaties te verkrijgen over overlast, verward gedrag of bijvoorbeeld diefstal waarvoor de politie in het verleden is gebeld. Bij verward gedrag valt in dit verband te denken aan personen die voorwerpen van het balkon gooien of situaties waarin de politie is gebeld om ervoor te zorgen dat een bewoner zijn geluidsinstallatie op een zachter volume instelt. Echter, niet is gebleken dat een noodzaak bestaat voor het ontvangen en verwerken van dit type gegevens voor het *verbeteren van de leefbaarheid* in de wijk of het *bieden van hulpverlening* aan bewoners. Vaker ging het om gevallen waarin deze gegevens bruikbaar waren om – in gevallen van ernstige en herhaalde overlast en als uiterste middel – over te gaan tot beëindiging van de huurovereenkomst met een huurder. Een algemene grondslag om strafrechtelijke gegevens te mogen verwerken in het kader van een rechtsvordering, waaronder ontbinding van de huurovereenkomst, bestaat echter reeds in de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevenbescherming (UAVG).²³ Een brede en algemene grondslag voor woningcorporaties om gegevens vanuit politie en justitie te verkrijgen en te mogen verwerken, is vanuit het oogpunt van privacy van bewoners van woningen van woningcorporaties niet noodzakelijk gebleken.

¹⁹ HR 29 mei 2009, ECLI:NL:HR:2009:BH4720 (deze zaak zag nog op de Wet bescherming persoonsgegevens, het kader rond strafrechtelijke gegevens is onder de UAVG echter grotendeels gelijk). Zie ook Hof Arnhem-Leeuwarden 9 november 2017, ECLI:NL:GHARL:2017:10752 (AVG-jurisprudentie).

²⁰ J.M.A. Berkvens, Wat is (g)een strafrechtelijk gegeven?, P&I afl. 4, augustus 2021, p. 175.

²¹ J.M.A. Berkvens, Wat is (g)een strafrechtelijk gegeven?, P&I afl. 4, augustus 2021, p. 177.

²² Kamerstukken II 2024/25 29 911, nr. 450.

²³ Artikel 32, onderdeel d, Uitvoeringswet Algemene verordening gegevenbescherming.

Meer lijkt het te gaan om handelingsverlegenheid in gevallen waarin gegevens met maatschappelijke partners worden gedeeld die raken aan het strafrechtelijke domein. Die handelingsverlegenheid is echter niet altijd terecht. Een voorbeeld is de zaak waarin een bewoner medische problematiek kent. Hierdoor kan de bewoner agressief gedrag vertonen of in de nachtelijke uren schreeuwen waardoor meermalen door omwonenden de politie is gebeld. Wanneer met maatschappelijke partners gegevens worden gedeeld over de medische kant van de problematiek komt de vraag op of het hier om strafrechtelijke gegevens gaat. Dit omdat de politie immers betrokken is geweest. Dat zal doorgaans niet het geval zijn, vanwege de enge definitie, zoals hierboven uiteengezet. Het zwaartepunt in dit soort dossiers ligt doorgaans bovendien niet bij het strafrechtelijk gedeelte van de zaak, maar ligt in de kern vaak meer in de sfeer van het zorgdomein.

Samengevat komt vorenstaande neer op de vraag of de gegevens die raken aan het strafrechtelijke domein relevant zijn voor de verwerking. Dat zal bij woningcorporaties doorgaans niet het geval zijn. Het enkele feit dat een omwonende de politie heeft gebeld betekent nog niet dat sprake is van een strafrechtelijk gegeven. Woningcorporaties mogen de omstandigheid dat met de politie is gebeld noteren in de administratieve systemen omdat de inhoud, het doel noch het resultaat van de verwerking in het strafrechtelijk domein ligt. Het noteren van een dergelijk gegeven ligt in het toepassingsbereik van dienstverlening aan de bewoner en omwonenden en niet in het domein van opsporing. Ditzelfde geldt voor een medewerker van een woningcorporatie die een melding doet bij de politie. Het feit dat met de politie is gebeld is geen strafrechtelijk gegeven dat alleen met een wettelijke grondslag in het administratieve systeem mag worden opgenomen.

2.4.3 Wet aanpak woonoverlast

Vanuit de sector kwam overigens wel sterk het signaal naar voren dat woningcorporaties weinig kunnen doen ten uitvoer van de Wet aanpak woonoverlast.²⁴ Burgemeesters kunnen op grond van deze wet bestuursrechtelijk handhaven op ernstige en herhaalde woonoverlast. Alvorens tot handhaving wordt overgegaan wordt in praktijk eerst bekeken of alle andere middelen zijn uitgeput om de overlast te beëindigen, waaronder interventie door de woningcorporatie. De corporatie beschikt echter niet over de politiegegevens die zien op de overlast. In samenwerking met de Minister van Justitie en Veiligheid zal worden onderzocht of het noodzakelijk is om het Besluit politiegegevens op aan te passen zodat structureel een selectie van politiegegevens kan worden gedeeld met woningcorporaties wanneer dit noodzakelijk is met het oog op hun wettelijk taak. Bovengenoemde motie²⁵ wordt hiermee gedeeltelijk opgevolgd.

2.5 Schematische weergave aanpassingen

In onderstaande tabellen is schematisch weergegeven hoe de bestaande praktijk eruitziet, voor welke elementen met dit wetsvoorstel een grondslag wordt beoogd en voor welke elementen de bestaande praktijk reeds voldoende is.

Ten aanzien van gezondheidsgegevens (Artikel 9 AVG):

Moment	Thema	Huidige expliciete wettelijke grondslag?	Grondslag in dit wetsvoorstel?
Woningtoewijzing	Gemeente verstrekt gezondheidsgegevens aan woningcorporatie bij de urgentieverklaring.	Niet expliciet	Ja, gemeenten mogen medische gegevens die aan urgentieverklaring ten grondslag liggen delen met woningcorporaties

²⁴ Artikel 151d Gemeentewet.

²⁵ Kamerstukken II 2024/25 29 911, nr. 450.

			ten behoeve van passende huisvesting. Woningcorporaties mogen deze gegevens verwerken voor het aanbieden van een specifieke geschikte woning. .
Woningaanpassing bij woningtoewijzing of gedurende verhuring	Woningaanpassing gedurende verhuring	Niet expliciet. De gemeente is op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 wel reeds verplicht om de eigenaar van een woning te informeren (artikel 2.3.7, tweede lid Wmo 2015)	Ja, een woningcorporatie mag deze gegevens verwerken met het doel dat in een woning woningaanpassing zijn aangebracht, moeten worden aangebracht of in stand moeten worden gelaten.
Gedurende verhuring	Gegevens van zorgverleners aan woningcorporaties en andersom in het kader van hulpverlening, welzijn, leefbaarheid en de goede dienstverlening aan bewoners	Geen	Ja, zorgverleners mogen voor dit doel gegevens met woningcorporaties delen. Woningcorporaties mogen deze gegevens verwerken en delen met zorgverleners.

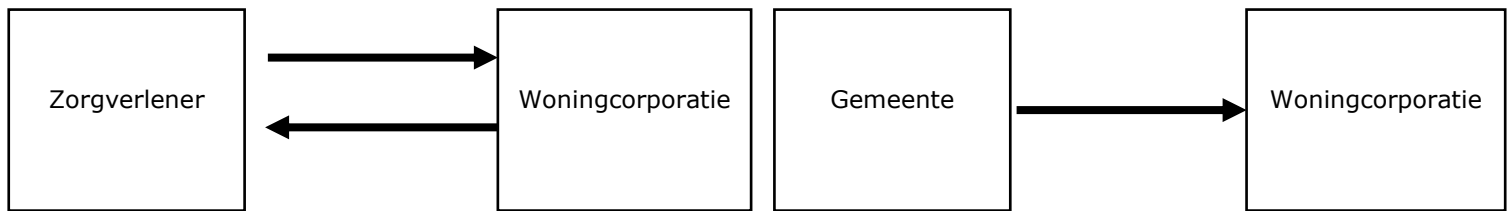
Ten aanzien van strafrechtelijke gegevens (Artikel 10 AVG):

Moment	Thema	Huidige expliciete wettelijke grondslag?	Grondslag in dit wetsvoorstel?
Woningtoewijzing	Urgentieverklaring	Niet expliciet	Ja, gemeenten mogen strafrechtelijke gegevens die aan urgentieverklaring ten grondslag verwerken.
Gedurende verhuring	Hulpverlening, leefbaarheid en goede dienstverlening aan bewoners	Geen	Nee, voor een brede wettelijke grondslag bestaat geen noodzaak.
Beëindiging huurcontract in verband met criminaliteit zoals drugs, wapens, prostitutie en mensenhandel vanuit corporatiewoning	Verwerken gegevens indien noodzakelijk is voor de instelling, uitoefening of onderbouwing van een rechtsvordering.	Ja, artikel 32, onderdeel d, UAVG.	Uitbreiding niet noodzakelijk.

Onderstaand stroomschema is bedoeld om de lijn van de verstrekking van gegevens van bepaalde partijen naar andere partijen verder te verduidelijken. Hetzelfde is gepoogd met de verwerkingen om zicht te creëren op welke partij welke gegevens verwerkt, voor welk doel dit gebeurt en met welke grondslag.

Verstrekkingen

Doel: goede hulpverlening (61v tweede lid)

Doelen:

1. Welzijn bewoner die : goede zorg persoon (61v tweede lid).
2. Leefbaarheid (61v, derde lid, b)

Doel:

huisvesten urgenten met specifieke medische eisen (II, onderdeel b)

Verwerkingen

Doelen:

1. Welzijn bewoners (61v, eerste lid, a)
2. Leefbaarheid (61v, eerste lid, b)
3. Goede dienstverlening (61v, eerste lid, c)
4. Aanbrengen woningaanpassingen (61v, eerste lid, d)
5. Huisvesten urgenten (61v, vierde lid)

Doel:

Huisvesten urgenten (artikel II, onderdeel a)

Doel:

Huisvesten urgenten (artikel II, onderdeel b)

3 Verhouding tot hoger recht en andere wetgeving

3.1 Het recht op privacy (artikel 8 EVRM en artikel 10 Grondwet)

Met dit wetsvoorstel wordt het recht op privacy beperkt. Er wordt immers een grondslag gecreëerd op basis waarvan woningcorporaties de persoonsgegevens, waaronder gezondheidsgegevens, mogen verwerken van hun huurders, medebewoners en woningzoekenden voor de doelen die in het wetsvoorstel zijn omschreven. In het onderstaande wordt uiteengezet waarom deze beperking noodzakelijk en toelaatbaar is gelet op de drie voorwaarden die daaraan worden gesteld.

3.1.1 Wettelijke basis

Artikel 10, eerste lid, van de Grondwet bepaalt dat een ieder, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht heeft op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer. Het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer is daarmee niet absoluut. Een inperking daarop is toegestaan, mits dit bij of krachtens een wet in formele zin gebeurt. Met onderhavig wetsvoorstel wordt voldaan aan deze eis.

Artikel 8, eerste lid, van het EVRM bepaalt dat een ieder recht heeft op respect voor zijn privéleven, zijn familie- en gezinsleven, zijn woning en zijn correspondentie heeft. Ook het in dit artikel opgenomen recht op eerbieding van het privéleven (privacy) is niet absoluut. Het tweede lid van artikel 8 bevat de voorwaarden voor een rechtvaardige inmenging. Eén van deze voorwaarden is dat inmenging in het recht op privacy alleen is toegestaan indien dit bij wet is voorzien. Anders dan onder artikel 10 van de Grondwet kan dit ook een wet in materiële zin zijn.²⁶ Vereist is wel dat de wet voor de burger voorzienbaar en toegankelijk is. Burgers moeten kunnen weten hoe zij in overeenstemming met de wet kunnen handelen en wat precies de bevoegdheden van de overheid zijn. Dit wetsvoorstel bevat duidelijk de grondslagen waarop, en de doelen waarvoor, een woningcorporatie bijzondere persoonsgegevens mag verwerken. Verder zal het wetsvoorstel op behoorlijke wijze bekend worden gemaakt. Hiermee is de wet voorzienbaar en wordt tevens voldaan aan het vereiste van toegankelijkheid.

3.1.2 Legitiem doel

Een inmenging op het recht op privacy is op grond van het tweede lid van artikel 8 van het EVRM verder alleen toegestaan indien daarvoor een legitiem doel bestaat. Artikel 10 van de Grondwet stelt geen expliciete voorwaarden ten aanzien van een legitiem doel. Legitieme doelen als bedoeld in artikel 8, tweede lid, van het EVRM zijn de nationale veiligheid, de openbare veiligheid of het economisch welzijn van het land, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden of de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen. Op grond van dit wetsvoorstel mogen woningcorporaties alleen gegevens verwerken (en verstrekken aan een limitatieve lijst partijen) indien dit noodzakelijk is voor: 1) het welzijn van de huurders van woongelegenheden, 2) het bijdragen aan de leefbaarheid in de directe nabijheid van woongelegenheden, 3) de uitoefening van goede dienstverlening aan de huurders van woongelegenheden en 4) het aanbrengen en in stand houden van aanpassingen in de woongelegenheden die noodzakelijk zijn gelet op de medische situatie van de bewoners van deze woongelegenheden. Goede zorg en dienstverlening voor de huurder staat daarmee centraal. Dit kan ook positieve neveneffecten hebben voor omwonenden die daardoor minder overlast ervaren. De hier beschreven doelen kunnen worden geschaard onder de bescherming van de gezondheid en de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen. Hiermee is sprake van een legitiem doel.

3.1.3 Noodzakelijk in een democratische samenleving

²⁶ EHRM 26 april 1979, ECLI:CE:ECHR:1979:0426JUD000653874 (*Sunday Times v. Verenigd Koninkrijk*).

Tot slot stelt het tweede lid van artikel 8 van het EVRM dat een inmenging op het recht op privacy alleen te rechtvaardigen is indien de inmenging in een democratische samenleving noodzakelijk is. Het gaat hier om de belangenafweging tussen enerzijds het recht van de burger om zijn persoonsgegevens niet verwerkt te zien worden door woningcorporaties en anderzijds het belang van het bieden van ondersteuning aan huurders die dit nodig hebben alsmede de belangen van omwonenden om niet geconfronteerd te worden met overlast. Uit jurisprudentie van het EVRM blijkt dat een maatregel die een inmenging vormt op het recht op privacy noodzakelijk is in een democratische samenleving indien sprake is van een dwingende maatschappelijke behoefte (*pressing social need*), de maatregel het nagestreefde doel kan bereiken en de maatregel evenredig is met het doel (proportionaliteit). Een maatregel is verder niet te rechtvaardigen indien minder ingrijpende maatregelen voorhanden zijn om het doel te bereiken (subsidiariteit). De lidstaten hebben hierin een zekere beoordelingsruimte (*margin of appreciation*).

De hiervoor aangehaalde belangenafweging heeft als uitkomst dat de regering de verwerking van persoonsgegevens door woningcorporaties rechtvaardig acht. De leefbaarheid in (wijken met veel) corporatiebezit is een groot probleem dat grote persoonlijke gevolgen voor burgers kan hebben. Zowel voor de individuele huurder die extra begeleiding nodig heeft als omwonenden die overlast ervaren indien deze begeleiding niet kan worden uitgevoerd wegens een voor de professionals in de praktijk te onduidelijk of te stringent juridisch kader rond gegevensuitwisseling. Dit wetsvoorstel voorziet daarmee in een dringende maatschappelijke behoefte. Deze behoefte wordt gevoeld door zowel de regering, de woningcorporaties als de zorgsector. Het wetsvoorstel wijzigt dit waardoor de na te streven doelen (betere hulpverlening huurders en een verhoogde leefbaarheid) niet effectief kunnen worden bereikt.

De verwerking van persoonsgegevens door woningcorporaties is in het wetsvoorstel ingekaderd tot het enkel verwerken van persoonsgegevens, waaronder gezondheidsgegevens, voor zover dit noodzakelijk is voor de in het wetsvoorstel opgenomen doelen. Hiermee wordt voldaan aan het vereiste van proportionaliteit. In dat kader is nog van bijzonder belang dat de zorgverleners in Nederland zeer betrokken professionals zijn die het belang van de personen aan wie zij zorg verlenen vooraan stellen. Waar dit wetsvoorstel het mogelijk maakt voor zorgverleners om gezondheidsgegevens te delen met woningcorporaties, is dit beperkt tot de gevallen waarin dit naar het oordeel van de zorgverlener noodzakelijk is. Het is geenszins een wettelijke verplichting. De regering heeft er vertrouwen in dat zorgverleners enkel overgaan tot het delen van gegevens met woningcorporaties in die gevallen waarin dit duidelijke meerwaarde heeft voor de personen die zorg ontvangen die zij bijstaan waarbij tevens rekening wordt gehouden met het beroepsgeheim.

Een minder ingrijpende maatregel is verder niet voorhanden. In praktijk wordt in het belang van de individuele huurder of personen die zorg ontvangen wel eens contact gelegd tussen woningcorporaties en zorgverleners. Ook wordt wel eens op basis van toestemming gehandeld. Vanuit de belanghebbende sectoren krijgt de regering echter sterke signalen dat deze praktische oplossingen leiden tot grote onduidelijkheid en handelingsverlegenheid. Ook wordt er in de praktijk in voorkomende gevallen gewerkt met convenanten. In een convenant worden afspraken gemaakt tussen de gemeente en woningcorporaties die in die gemeente actief zijn. Door een convenant op te stellen met betrekking tot gegevensuitwisseling spreken zij af binnen welke kaders zij dienen te handelen en in welke gevallen onderlinge gegevensuitwisseling is toegestaan. Het nadeel van deze convenanten is dat die per gemeente verschillen en dat het verschildt in hoeverre daarmee wordt gewerkt. Dit maakt dat het voor betrokkenen niet goed kenbaar en daarmee onduidelijk is in hoeverre zijn of haar persoonsgegevens worden verwerkt. Tevens brengt het grote administratieve lasten met zich mee; een woningcorporatie die in meerdere gemeenten actief is, moet per gemeente een convenant afsluiten. Hier gaat ook vaak een lange tijd overheen. Om uniformiteit te creëren in de sector en voor alle betrokkenen een kenbare en duidelijke grondslag te bieden, is het essentieel dat er in landelijke wetgeving een grondslag voor de verwerking van dit soort gegevens wordt voorzien. De regering acht het daarom wenselijk dat met dit wetsvoorstel een helder kader wordt gecreëerd vergezeld van een solide juridische grondslag. Andere mogelijkheden hiervoor zijn niet voorhanden. Een wetsvoorstel is dus noodzakelijk.

Gelet op het bovenstaande bevat dit wetsvoorstel een toelaatbare inmenging op het recht op het privacy in lijn met artikel 8 van het EVRM en artikel 10 van de Grondwet.

3.2 Verhouding tot de AVG

De AVG bevat regels over het verwerken van persoonsgegevens. De verordening is rechtstreek van toepassing in Nederland. In het onderstaande zal worden ingegaan op de verschillende beginselen van de AVG²⁷ waaraan een wetsvoorstel dient te voldoen.

3.2.1 Data protection impact assessment

Bij de totstandkoming van dit wetsvoorstel is een Data protection impact assessment (DPIA) uitgevoerd. Met een DPIA wordt de grondslag voor de gegevensverwerking beschreven en worden risico's met betrekking tot privacy en informatiebeveiliging in kaart gebracht. Een DPIA bevat ook een beschrijving van passende maatregelen. De resultaten van de DPIA zijn verwerkt in deze toelichting. Belangrijk is dat woningcorporaties beleid maken en er goede afspraken zijn, zodat medewerkers zich bewust zijn van het feit dat het om gevoelige gegevens gaat. Er zal een vergrendeling op de systemen moeten zitten waarin de woningcorporaties gegevens (mogelijk voor een langere periode) bewaart. Tevens zal met bepaalde machtigingen in het systeem gewerkt moeten worden, om te waarborgen dat niet alle medewerkers toegang hebben tot deze gegevens. Een medewerker wiens functie niet te maken heeft met het uitvoeren van taken waartoe de gegevens worden gedeeld en verwerkt, zoals het toewijzen van woningen en het behoud van de leefbaarheid in complexen of wijken, hoeft niet bij die gegevens te kunnen. De belangen van verschillende partijen te weten woningcorporatie, gemeente, zorgaanbieder en de bewoner dan wel woningzoekende worden in de DPIA nader omschreven.

3.2.2 Grondslagen en bijzondere categorieën van persoonsgegevens

Persoonsgegevens moeten onder de AVG verwerkt worden op een wijze die ten aanzien van de betrokkene rechtmatig en behoorlijk is. Dit betekent (onder meer) dat de verwerking plaats dient te vinden op basis van de juiste grondslagen.²⁸ Eerder in hoofdstuk 2 van deze toelichting is reeds ingegaan op de verwerkingsgrondslagen en de noodzakelijkheid van de gegevensverwerking door woningcorporaties. Daar is tevens ingegaan op de noodzaak om gezondheidsgegevens te verwerken.

3.2.3 Transparantie

Het verwerken van persoonsgegevens moet op grond van de AVG voor burgers transparant zijn. Dit betekent dat zij ervan op de hoogte moeten zijn dat hun persoonsgegevens worden verwerkt en op welke wijze deze verwerking vervolgens plaatsvindt. In dit wetsvoorstel is expliciet opgenomen welke organisaties persoonsgegevens mogen verwerken en delen. De organisaties zijn in de wet opgenomen. Ook is opgenomen voor welke doeleinden dit gebeurt. Hiermee wordt enerzijds transparantie geboden over de verwerkingen en wordt anderzijds een beperking aangebracht in de persoonsgegevens die mogen worden verwerkt. Zo is het niet toegestaan om andere gegevens te verwerken dan in dit wetsvoorstel opgenomen. Tevens is in het wetsvoorstel voorschreven dat de persoon die in een woongelegenheden van een toegelaten instelling woont waarover persoonsgegevens worden verstrekt daarover door de toegelaten instelling wordt geïnformeerd hetgeen de transparantie vergroot. Verder zal de regering met woningcorporaties in gesprek gaan om te bezien of het mogelijk is, gelet op het beginsel van transparantie, te komen

²⁷ Artikel 5, eerste lid, van de AVG.

²⁸ Bedoel in artikel 6, eerste lid, artikel 9, eerste lid, en artikel 10 van de AVG.

tot heldere teksten met uitleg die woningcorporaties op hun website kunnen plaatsen of anderszins aan hun huurders kunnen aanbieden.

3.2.4 Doelbinding en gegevensminimalisering

Verwerking van persoonsgegevens moet tevens voldoen aan de beginselen van doelbinding en gegevensminimalisering. Persoonsgegevens moeten voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verzameld en vervolgens niet verder op een met die doeleinden onverenigbare wijze worden verwerkt. Het beginsel van minimale gegevensverwerking vereist dat persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt. De doelen van de verwerking van persoonsgegevens staan expliciet in dit wetsvoorstel. Enkel voor zover het voor de uitvoering van deze taken noodzakelijk is, verwerken of verstrekken woningcorporaties persoonsgegevens. Dus in het geval het bijvoorbeeld al volstaat dat een zorgprofessional aan de woningcorporatie bevestigt dat een bewoner bij hen in behandeling is, dan moet de verdere verstrekking van medische informatie uitblijven. Woningcorporaties hebben ook andere wettelijke en feitelijk taken, maar voor deze taken mogen de persoonsgegevens zoals opgenomen in artikel 61v (nieuw) van dit wetsvoorstel niet worden verwerkt. Dit alles maakt dat in overeenstemming met het beginsel van doelbinding wordt gehandeld.

Zoals eerder in deze toelichting beschreven, is het vergroten van de leefbaarheid een complex probleem. Dit maakt het noodzakelijk dat woningcorporaties gezondheidsgegevens die zijn gedeeld door zorgverleners mogen verwerken. Gelet op deze complexiteit is het niet mogelijk gebleken om de gegevens die woningcorporaties mogen verwerken meer specifiek dan in deze toelichting is opgenomen te definiëren.

In het kader van gegevensminimalisering bevat het wetsvoorstel een tweetal bewaartermijnen. Persoonsgegevens dienen door woningcorporaties te worden verwijderd op het moment dat een woning op basis van urgentie is toegewezen en indien de bewoner niet meer woont in een woongelegenheden van de woningcorporatie. Op deze twee momenten in de tijd is er immers niet langer een noodzaak om de gegevens te bewaren. Hiermee wordt getracht het risico op zogenaamde "zwarte lijsten" voorkomen op grond waarvan ex-huurders van een woningcorporatie moeilijkheden kunnen ondervinden bij het aangaan van een huurovereenkomst bij een andere woningcorporatie. Daarmee is overigens niet gezegd dat de woningcorporatie vervolgens ten aanzien van de huurder helemaal geen gegevens mag verwerken. Indien deze verwerking is gestoeld op de grondslagen uit dit wetsvoorstel is dit toegestaan. Indien een bewoner wisselt van woning waarbij de woningcorporatie verhuurder blijft mogen deze gegevens worden bewaard. Wanneer de bewoner vertrekt naar een woning van een andere woningcorporatie dienen de gegevens te worden verwijderd. Tevens hoeven de persoonsgegevens die zien op de administratieve en financiële afwikkeling van huurovereenkomsten die zijn opgezegd niet te worden verwijderd. Indien er bijvoorbeeld nog een schuld bestaat richting de woningcorporatie mag de woningcorporatie dit uiteraard in de administratieve systemen noteren. Gelet op het veelvoud aan complexe casuïstiek is het niet mogelijk gebleken om nadere bewaartermijnen in het wetsvoorstel op te nemen. In het kader van het opvolging geven aan signalen rondom enkelvoudige problematiek of multi-problematiek kan in de praktijk sprake zijn van een langere tijd waarin de woningcorporatie over bepaalde gezondheidsgegevens beschikt. Overigens betekent het voorgaande niet dat de woningcorporatie de gegevens altijd tot de maximale wettelijke termijn bewaart. Uit artikel 5, eerste lid, onderdeel e, en artikel 25 van de AVG vloeit immers voort dat de verwerker van bijzondere gegevens deze niet langer mag bewaren dan noodzakelijk is voor het in de wet geregelde doel van de verwerking.

Op grond van artikel 32 van de AVG neemt de woningcorporatie passende technische en organisatorische maatregelen om een op het risico afgestemd beveiligingsniveau te waarborgen. Om het risico op bijvoorbeeld een datalek of oneigenlijk gebruik te beperken, zullen passende maatregelen moeten worden genomen door de woningcorporatie. In navolging van artikel 32 van de AVG moeten woningcorporaties zich inspannen om een datalek te voorkomen. In het geval er wel een beveiligingsincident (zoals een datalek) plaatsvindt, dient dit worden gemeld aan de

Autoriteit Persoonsgegevens. Van woningcorporaties wordt verwacht dat er beleid is gemaakt en er goede afspraken zijn, zodat medewerkers zich bewust zijn van het feit dat het om gevoelige gegevens gaat. Tevens zal met bepaalde machtigingen in het systeem gewerkt moeten worden, om toegang tot alle medewerkers te voorkomen. Dit vloeit voort uit de bepaling uit dit wetsvoorstel op grond waarvan alleen medewerkers van een woningcorporatie toegang mogen hebben tot bijzondere persoonsgegevens indien deze medewerkers relevante werkzaamheden uitvoert. Een medewerker van de financiële administratie dient bijvoorbeeld geen toegang te krijgen tot gezondheidsgegevens die zijn verstrekt in het kader van zorgverlener. Dit ligt anders voor een beheerder die rondes maakt in de wijk. Het wetsvoorstel bevat een grondslag om bij ministeriële regeling nadere (technische) regels te stellen omtrent de verwerking van de persoonsgegevens door woningcorporaties. Hiervan kan gebruik worden gemaakt indien de implementatie door de individuele woningcorporaties niet voldoet en er uniforme voorschriften dienen te worden gesteld.

Gelet op het vorenstaande voldoet dit wetsvoorstel aan de beginselen die de AVG stelt aan de verwerking van persoonsgegevens.

3.3 Verhouding tot andere wetgeving

3.3.1 Wetsvoorstel aanpak meervoudige problematiek sociaal domein

Het wetsvoorstel Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams) maakt het mogelijk om een gecoördineerde aanpak toe te passen voor personen of gezinnen met meervoudige problematiek binnen het sociaal domein in combinatie met aanpalende domeinen. Betrokken partijen werken dan samen om met diensten of interventies de problemen te verminderen of weg te nemen. Het domein wonen is een zogenaamd "aanpalend domein" binnen de Wams. Woningcorporaties spelen een belangrijke rol binnen dit aanpalend domein. Om doeltreffend te kunnen optreden bij meervoudige problematiek, waarbij bijvoorbeeld problemen met verward gedrag, verslaving, schulden of huiselijk geweld een rol kunnen spelen, is het dan ook vaak nodig om partijen met taken op het woondomein bij de gecoördineerde aanpak uit de Wams te betrekken.²⁹ De gecoördineerde aanpak komt tot stand naar aanleiding van een melding. Naar aanleiding van de melding wordt gekeken wat het beste vervolg is voor een oplossing. Dat kan de gecoördineerde aanpak zijn, maar ook het direct doorgeleiden naar een andere partij, zoals de woningcorporatie.³⁰ Het kader uit de Wams bepaalt dat partijen uit aanpalende domeinen alleen bijzondere persoonsgegevens verder mogen verwerken indien daarvoor een grondslag bestaat.³¹ Onderhavig wetsvoorstel biedt deze grondslag. De rol van de corporatiemedewerkers ligt bij het opvolgen van zo'n situatie in het bijdragen aan het oplossen van problemen tussen burens door zo nodig (opnieuw) instanties in te zetten, en het zo nodig bemiddelen van een huurder naar passende zorg en begeleiding. De uitvoering van deze taak heeft een preventieve werking, draagt eraan bij dat mensen (langer) zelfstandig kunnen blijven wonen en voorkomt of vermindert zo mogelijk escalatie van overlast of gevaarlijke situaties.

3.3.2 Wetsvoorstel gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden

De Wet gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden (Wgs) maakt het mogelijk om voor de bij of krachtens die wet aangewezen samenwerkingsverbanden gegevensuitwisseling mogelijk te maken voor een doelstelling van zwaarwegend algemeen belang. Een van de samenwerkingsverbanden in de Wgs zijn de Zorg- en Veiligheids-huizen. Dit zijn samenwerkingsverbanden tussen deelnemers uit het zorg-, sociaal en veiligheidsdomein, die zich richten op een persoonsgerichte aanpak van complexe casuïstiek. Daarbij gaat het om casuïstiek waarbij een burger (potentieel) crimineel en overlast gevend gedrag vertoont, vaak met risico's voor de veiligheid van hemzelf en zijn omgeving, en waarbij dit gedrag mede veroorzaakt wordt door

²⁹ Kamerstukken II 2022/23, 36 295, nr. 3, p. 36.

³⁰ Artikel 2.2.5, onderdeel b. Zie Kamerstukken II 2022-2023, 36 295, nr. 2, p. 4.

³¹ Kamerstukken II 2022/23, 36 295, nr. 3, p. 134.

problemen die de persoon ervaart op het gebied van het sociale of zorgdomein. Bij deze zwaarste categorieën meervoudige problematiek zijn veelal ook partijen uit het strafrecht of bestuursrecht betrokken vanwege de problemen die betrokkene veroorzaakt. Een casus wordt dan vaak aangemeld in het Zorg- en Veiligheidshuis om de noodzakelijke verbinding tussen strafrechtelijke of bestuursrechtelijke interventies en de ondersteuning uit het sociaal of zorgdomein tot stand te brengen in het belang van het voorkomen, verminderen en bestrijden van de problemen die betrokkene veroorzaakt op het gebied van criminaliteit, ernstige overlast en onveiligheid. Als het problematisch gedrag is verminderd of beëindigd, wordt een casus dan weer over gedragen aan het sociaal domein voor continuering van de noodzakelijke ondersteuning. De gegevensuitwisseling in de Zorg- en Veiligheidshuizen heeft nadrukkelijk niet tot doel om opsporing of vervolging te faciliteren. Wel kunnen – anders dan in het sociaal domein – dwang en drang onderdeel van de aanpak in het Zorg- en Veiligheidshuis zijn om de noodzakelijke begeleiding, zorg- en hulpverlening te realiseren of te ondersteunen. Woningcorporaties zijn niet aangewezen als deelnemers aan Zorg- en Veiligheidshuizen. Wel is het mogelijk dat een woningcorporatie als incidentele deelnemer wordt uitgenodigd in het kader van een specifieke casus indien de betrokkene een woning huurt van een woningcorporatie en waar betrokkene, of derden waarvoor betrokkene als huurder verantwoordelijk voor wordt geacht, in de woning of in de directe woonomgeving ernstige overlast veroorzaakt, of anderszins voor de woonomgeving een risico vormt. De Wgs en onderliggende regelgeving bevat het juridisch kader voor de verwerking van persoonsgegevens in dit kader. Onderhavig wetsvoorstel brengt hierin geen wijzigingen of uitbreidingen.

3.3.3 Wetsvoorstel versterking regie op de volkshuisvesting

In het wetsvoorstel versterking regie op de volkshuisvesting is geregeld dat de gemeenteraad verplicht wordt een huisvestingsverordening vast te stellen waarin in ieder geval urgentie wordt verleend aan de in artikel 12, derde lid, Huisvestingswet 2014 opgenomen categorieën woningzoekenden moeten worden opgenomen als urgente categorieën woningzoekenden. Gevolg hiervan is dat meer gemeenten en woningcorporaties in aanraking komen met het afgeven van urgentieverklaringen en het huisvesten van woningzoekenden met een urgentieverklaring. Om te zorgen dat er de nodige mogelijkheden en duidelijkheid bij woningcorporaties bestaat rond gegevensverwerking alsmede om de regeldruk te verlagen, is in dit wetsvoorstel een expliciete wettelijke grondslag opgenomen voor de verwerking van (bijzondere) persoonsgegevens.

4 Gevolgen

4.1 Verwachte maatschappelijke baten

Met dit wetsvoorstel wordt beoogd woningcorporaties meer mogelijkheden te geven om gegevens te verwerken en te delen met (zorg)instellingen op grond van een wettelijke grondslag. Gemeenten en woningcorporaties krijgen ook meer bevoegdheden om gegevens uit te wisselen. Dit zorgt ervoor dat woningcorporaties beter zijn toegerust om problematiek vroegtijdig te signaleren en hieraan opvolging te geven. Dit is positief voor de bewoner, omwonenden, medewerkers van de woningcorporatie en de leefbaarheid in wijken met corporatiebezit in het algemeen. De belangen van de huurder en woningzoekende, diegene van wie de gegevens worden verwerkt, is gelegen in het eigen welzijn, zoals goede hulpverlening door zorgpartijen en ondersteuning en het toewijzen van een passende, geschikte woning.

Bovendien wordt de rol van woningcorporaties ten opzichte van de gemeente en zorg- en welzijnspartijen als adequate partner verstevigd. Ook wordt een meer doelmatige toewijzing van woningen aan mensen met specifieke vereisten wat betreft huisvesting of mensen die woonaanpassingen behoeven mogelijk gemaakt.

Het wetsvoorstel levert verder op dat zorgverleners gezondheidsgegevens van huurders aan woningcorporaties kunnen verstrekken, wanneer dit in het oordeel van de zorgorganisatie bijdraagt aan het verlenen van een hulpverlening, ondersteuning en welzijn. De huurder en

degene die zorg en ondersteuning ontvangt van de (zorg)instelling, is ermee gebaat dat tijdige zorg en ondersteuning kan worden geleverd.

4.2 Gevolgen voor burgers, professionals en gemeenten (regeldruk, uitvoeringskosten etc.)

Voor dit wetsvoorstel is een lastendrukonderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek leidde allereerst tot de conclusie dat effecten op de regeldruk zijn te verwachten vanuit de juridische grondslag die het mogelijk maakt dat een toegelaten instelling gezondheidsgegevens onder omstandigheden mag verwerken ten behoeve van de uitoefening van haar taak voor de leefbaarheid (bijdragen aan preventie en de-escalatie van (ernstige) overlastsituaties). De andere twee grondslagen in het wetsvoorstel leveren geen effecten op voor de regeldruk, te weten de juridische grondslag die het mogelijk maakt dat gemeenten, en in mandaat de woningcorporaties, urgentieverklaringen mogen verwerken voor de toewijzing van sociale huurwoningen, en de juridische grondslag die het mogelijk maakt dat een woningcorporatie verwerkt dat in een woning een woningaanpassing is aangebracht door de gemeente. Ook leidde het lastenonderzoek tot de conclusie dat dit wetsvoorstel niet tot gevolgen leidt voor de lastendruk voor burgers.

Het verwerken en delen van gegevens wordt niet verplicht gesteld, maar behoort tot de mogelijkheden. Een verplichtstelling zou ongewenst zijn, omdat het tegengaan van dit soort problematiek altijd contextafhankelijk is. De beoogde wetswijziging betreft ook geen uitbreiding van de bestaande leefbaarheidstaak, maar draagt wel bij aan het oplossen van belemmeringen om integraal en effectief te kunnen samenwerken met andere partijen ten behoeve van de leefbaarheid. Vanwege de verwachte maatschappelijke baten ligt het dan ook in de rede dat woningcorporaties ertoe zullen overgaan de grondslag voor gegevensdeling en gegevensverwerking, die dit wetsvoorstel creëert, toe te passen voor de uitoefening van hun taak de leefbaarheid te bevorderen.

Het verwerken en delen van gezondheidsgegevens voor woningcorporaties voor de leefbaarheidstaak leidt tot een éénmalige toename van administratieve lasten, en levert vervolgens een structurele afname op van de administratieve lasten.

Eenmalige regeldrukeffecten

De eenmalige regeldrukeffecten voor woningcorporaties houden verband met de noodzaak om van de aangepaste regelgeving kennis te nemen. Deze eenmalige regeldruk, bepaald voor alle woningcorporaties tezamen (276), bedraagt € 166.400.

Structurele regeldrukeffecten

Het wetsvoorstel leidt tot een nieuwe situatie, die naast het eenmalige effect ook een structureel effect heeft op de regeldruk. Dit structurele effect is aanzienlijk te noemen. De grondslag die het mogelijk maakt dat woningcorporaties gezondheidsgegevens verwerken voor de leefbaarheid geeft hen mogelijkheden om eerder en gericht hun taken uit te voeren. Ook kan hoeft de politie potentieel minder te worden gebeld vanwege overlast door bewoners bijvoorbeeld na meldingen van omwonenden van onbegrepen gedragen. Hierdoor kan escalatie worden voorkomen en kan worden beperkt dat situaties ongewenst voorduren. Dit levert een verwachte besparing in regeldruk op van €77.305.362 voor alle woningcorporaties tezamen.

5 Toezicht en handhaving

De Autoriteit Persoonsgegevens (hierna: AP) houdt toezicht op de toepassing van de AVG door verwerkingsverantwoordelijken en op het verwerken van persoonsgegevens in het algemeen. De AP kan op eigen initiatief inzage eisen in de systemen van een woningcorporatie, of kan dit na klachten of signalen doen. Woningcorporaties moeten tevens voldoen aan de beveiligingseisen en bewaartermijnen, zoals omschreven in paragraaf 3.2.4.

De Autoriteit woningcorporaties (hierna: Aw) is de toezichthouder voor woningcorporaties. De Aw houdt toezicht op onder andere de rechtmatigheid van het handelen en nalaten van

woningcorporaties. De Aw heeft ook het recht te bepalen welke gegevens zij van woningcorporaties willen inzien.³² De Aw kan tevens zaken onder de aandacht brengen van de AP indien er twijfel bestaat over de rechtmatigheid van gegevensverwerkingen die zij vernemen bij woningcorporaties. Tot slot kunnen bewoners van corporatiewoningen ook terecht bij de geschillencommissie van de woningcorporatie indien die is ingesteld.

6 Advies en consultatie

Bij de totstandkoming van dit wetsvoorstel is gesproken met een groot aantal betrokken partijen. Dit waren onder andere Aedes, de Woonbond, wijkregisseurs, enkele gemeenten en een aantal woningcorporaties. Met al deze partijen is in de vorm van werkbezoeken gesproken om waardevolle inzichten uit de praktijk op te halen. Bovendien heeft een preconsultatie plaatsgevonden waarbij de stedelijke focusgebieden van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid zijn gevraagd input te leveren vanuit de praktijk over gegevensuitwisseling tussen gemeenten en woningcorporaties in het kader van de leefbaarheidstaak. De input vanuit de stedelijke focusgebieden onderstreepte de noodzaak van het wetsvoorstel, en leverde tegelijk voor het wetsvoorstel geen aanpassingen op. Wel is de memorie van toelichting op punten aangescherpt en verduidelijkt naar aanleiding van de input vanuit de stedelijke focusgebieden.

Dit wetsvoorstel is van **PM** in openbare internetconsultatie geweest. Daarnaast is aan de AP en het Adviescollege toetsing regeldruk verzocht advies uit te brengen.

6.1 Advies AP

PM

6.2 Advies Adviescollege toetsing regeldruk

PM

6.3 Reactie op internetconsultatie

PM

7 Overgangsrecht en inwerkingtreding

Dit wetsvoorstel treedt in werking bij koninklijk besluit. Wat betreft de inwerkingtredingsdatum zal rekening worden gehouden met de vaste verandermomenten en de minimuminvoeringstermijn. In de vormgeving van het wetsvoorstel is rekening gehouden met de Wet regie voor de volkshuisvesting. Dit is noodzakelijk zodat Huisvestingswet 2014 op de juiste wijze wordt gewijzigd.

II ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel I

Dit onderdeel voegt een viertal grondslagen toe aan de Woningwet op grond waarvan persoonsgegevens, waaronder gegevens over de gezondheid, mogen worden verwerkt. Deze formulering is gekozen om expliciet te maken dat woningcorporaties zowel "gewone" persoonsgegevens mogen verwerken alsmede gezondheidsgegevens. Die laatste categorie valt onder de categorie "bijzondere persoonsgegevens" als bedoeld in de AVG.

Ten eerste mogen woningcorporaties persoonsgegevens, waaronder gezondheidsgegevens, verwerken die noodzakelijk zijn voor 1) het welzijn van de bewoners van woongelegenheden van de toegelaten instelling, 2) het bijdragen aan de leefbaarheid in de directe nabijheid van woongelegenheden van de toegelaten instelling, 3) de uitoefening van goede dienstverlening aan

³² Artikel 61b Woningwet.

de bewoners van woongelegenheden van de toegelaten instelling en 4) het aanbrengen en in stand houden van aanpassingen in de woongelegenheden die noodzakelijk zijn gelet op de medische situatie van de bewoners van deze woongelegenheden. Ten aanzien van de eerste grondslag geldt dat het niet enkel gaat om het welzijn van de individuele bewoner, maar ook om het welzijn van de omwonenden van deze persoon. Dit zolang deze maar in een woongelegenheden van een woningcorporatie wonen. Een woningcorporatie mag dus bijvoorbeeld in de administratie van een omwonende noteren dat de buurman of -vrouw overlast veroorzaakt dat voortkomt uit een medisch probleem. Ten tweede wordt een grondslag voorgesteld op grond waarvan zorgverleners gezondheidsgegevens mogen delen met woningcorporaties indien dit noodzakelijk is voor een goede hulpverlening. Ten derde wordt de mogelijkheid voorgesteld dat woningcorporaties gegevens van bewoners van hun vastgoed kunnen delen met zorgverleners, indien dit noodzakelijk is voor het welzijn van bewoners of het bijdragen aan de leefbaarheid in de directe nabijheid van de woongelegenheden van deze bewoners. Ten vierde wordt voorgesteld dat woningcorporaties bijzondere persoonsgegevens, waaronder gezondheidsgegevens, mogen verwerken die zij krijgen van gemeenten in het kader van het passend huisvesten van woningzoekenden met urgentie. Wat betreft deze grondslagen is in het algemeen deel van deze toelichting ingegaan op het nut en de noodzaak.

Benadrukt moet worden dat het begrip "leefbaarheid" in de hiervoor aangehaalde grondslag voor gegevensverwerking verschilt van hetzelfde begrip in artikel 45, tweede lid, onderdeel f. Dit artikel ziet namelijk om de werkzaamheden die woningcorporaties uitvoeren die vallen onder "het gebied van de volkshuisvesting". Met andere woorden; voor die taken mogen woningcorporaties financiële uitgaven doen. Deze leefbaarheidstaak is nader uitgewerkt in artikel 51 van het Besluit toegelaten instellingen volkshuisvesting 2015 (Btiv). Tijdens het beleidstraject van onderhavig wetsvoorstel is tevens gebleken dat het nader concretiseren en afbakenen van artikel 51 van het Btiv noodzakelijk is. Hiervoor wordt een zelfstandig en parallel traject gevolgd. Deze nadere concretisering dient overigens zo beperkt mogelijk te zijn en is uitsluitend gericht op de noodzakelijke uitoefening van deze leefbaarheidstaak.

In het zevende lid worden waarborgen gesteld aan de gegevensverwerking binnen woningcorporaties. Ten eerste dienen woningcorporaties te borgen dat niet iedere medewerker in aanraking komt met gevoelige persoonsgegevens. Technisch dient het administratiesysteem zo te worden vormgegeven dat alleen de relevante medewerkers deze gegevens kunnen inzien. Ten tweede wordt voorgeschreven dat woningcorporaties de bewoner informeren dat zij persoonsgegevens hebben gedeeld met een zorgverlener. Ten derde waarborgen woningcorporaties dat de gegevens die zij ontvangen van zorgverleners niet worden verwerkt ten behoeve van het beëindigen van een huurovereenkomst.

Tot slot bevat het achtste lid een delegatiegrondslag om bij ministeriële regeling nadere regels te stellen over de wijze waarop persoonsgegevens dienen te worden bewaard. Indien de regering in de toekomst hiervoor aanleiding ziet, zal deze regeling kunnen worden vastgesteld. Hierbij zal dat in dat geval in overleg worden getreden met de sector om te komen te voorschriften die uitvoerbaar zijn.

Artikel II

Dit onderdeel bevat een grondslag voor gemeenten om persoonsgegevens, waaronder gezondheidsgegevens en gegevens van strafrechtelijke aard, te mogen verwerken. Tevens bevat dit onderdeel de grondslag voor gemeenten om gezondheidsgegevens te verstrekken aan woningcorporaties ten behoeve van het aanbieden een specifieke woning die past bij de behoeften van een woningzoekende. Het nut en de noodzaak van deze grondslag is toegelicht in het algemeen deel van deze toelichting. In de vormgeving is rekening gehouden met het wetsvoorstel versterking regie op de huisvesting. Indien dit wetsvoorstel in werking treedt, wijzigt artikel 12 van de Huisvestingswet 2014. Daarom is het artikel dusdanig vormgegeven dat de nummering van de leden van artikel 12 op een juiste wijze verloopt. Ten overvloede wordt opgemerkt dat bepalingen in de Huisvestingswet 2014 en de Woningwet over het delen en verwerken van gegevens, waaronder gezondheidsgegevens en gegevens van strafrechtelijke aard geen

wijzigingen met zich brengen in gegevensverwerkingen die op basis van een andere (wettelijke) grondslag plaatsvindt tussen gemeente en woningcorporatie.

De Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening,

Mona Keijzer

CONCEPT TER CONSULTATIE